

Witold Gumiński, Jan Fiedorczuk

Dudka, st. 1, gm. Wydminy, woj.
suwalskie, AZP 20-75/-

Informator Archeologiczny : badania 27, 10-11

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania na kulminacji zamknęły zasięg głównego skupiska materiałów. Zarejestrowano tam relikty czterech osad. Najstarsza związana była z ludnością kultury pucharów lejkowatych, najprawdopodobniej z fazy IIIA wg periodyzacji kujawskiej. Ślady osadnictwa kultury amfor kulistych pochodzą z faz IIB–IIIA. W niewielkim tylko stopniu zaznaczyły się pozostałości osadnictwa kultury ceramiki sznurowej, najwyraźniej obserwowane w poprzednich sezonach (por. sprawozdania za rok 1991 i 1992). Najliczniej zmanifestował się w tym sezonie etap iwieński. Możliwe, że mamy tu do czynienia z kolejnym obozowiskiem tej kultury (por. sprawozdania za rok 1990 i 1991).

Stok pokryty został siatką sondaży. Celem badań tej części stanowiska było odtworzenie przebiegu gleby kopalnej i pozyskanie informacji o typie zachowanych w niej kulturowych pozostałości oraz próba datowania dynamiki procesów przekształceń powierzchni stanowiska pod wpływem ludzkiej aktywności. Pierwszy cel został osiągnięty, co pozwala wykreślić mapę paleopowierzchni tej części stanowiska, odbiegającej w istotny sposób od współczesnego ukształtowania terenu. W kilku sondażach w obrębie gleby kopalnej odkryto nieliczne materiały ceramiczne, które wiążą się z kulturą późnej ceramiki wstęgowej oraz pucharów lejkowatych. Odkryto też kilka nadzwyczaj dobrze zachowanych drzew (głównie części korzeniowych). Datowania C₁₄ zarówno próbek węgla z gleby kopalnej, jak i fragm. drewna dały zbieżne wyniki — ok. 3000 lat conv BC.

Badania powinny być kontynuowane.

Dudka, st. 1
gm. Wydminy, woj. suwalskie
AZP 20-75/—

Polska Akademia Nauk Instytut Archeologii i Etnologii Zakład Epoki Kamienia w Warszawie

Badania prowadził dr Witold Gumiński przy współudziale mgr. Jana Fiedorczyka. Finansowane przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN. Ósmy sezon badań. Obozowisko mezolityczne, paraneolitycznej kultury Zedmar, późnoneolityczne i średniowieczne; grób późnoneolityczny.

Badania prowadzono w obrębie czterech wykopów o łącznej powierzchni 26 m².

W wykopie III badano 2 m² przyległe bezpośrednio do pochówki mezolitycznego (zob. sprawozdanie za 1991 r.). Nie udało się dotrzeć do późnoborealnego poziomu z pochówkiem, natomiast w torfie sapropelowym (środkowy okres atlantycki), w którym występowały dotychczas jedynie zabytki z surowców organicznych, znaleziono smukły wiór krzemienny z podgiętym wierzchołkiem.

Wykop VII o powierzchni 8 m² wytyczono na zachodnim brzegu wyspy, na jej południowym cyplu. Nieliczne zabytki, głównie późnoneolityczne, znajdowano pod darnią w torfie czarnobrunatnym, spiaszczonym, a jedynie w jego spągu natrafiono na kilka fragm. ceramiki typu Zedmar. Poniżej, w piaskach z resztkami brunatnego torfu i próchnicy, znaleziono tylko 1 odłupek krzemienny. Pod tymi piaskami wystąpiła warstwa żwiru z rozdrobnionym brunatnym torfem (zapewne preborealna, jak w wykopie I), ale bez zabytków.

Wykop VIII, w trzech odcinkach o łącznej powierzchni 11 m², zlokalizowano też na zachodnim brzegu, ale dalej na północ, nad nieznaczną zatoką. Pod darnią w torfie czarnym, spiaszczonym występowały kości, krzemienie i ceramika późnoneolityczna. W spągu tej warstwy (w torfie szaroczarnym, silnie spiaszczonym, z gliną) odrębną grupę stanowią materiały kultury amfor kulistych i ewentualnie kultury pucharów lejkowatych. Jest to ceramika zdobiona sznurem, ceramika z domieszką szamotu, w tym czarka oraz fragm. z ornamentem stempelkowym, a także fragm. kościanej „klamry do pasa” zdobionej zygzakiem. Prócz tego występuje ceramika typu Zedmar z domieszkami organicznymi oraz mieszana z szamotem.

Wykop IX o powierzchni 5 m² usytuowano na nieznacznej wyniosłości w centrum wyspy. Prócz zabytków późnoneolitycznych, z ceramiką ornamentowaną sznurem i krzemiennym grociem sercowatym, występuje tu też ceramika średniowieczna i nowożytna,

a także żuźle, fragm. skorodowanych szkieł i przedmiotów żelaznych. Najistotniejszym odkryciem jest późnoneolityczny grób jamowy. W prostokątnej jamie leżał szkielet pięcioletniego dziecka, ułożony na plecach, z podkurczonymi i przechylonymi na lewo nogami. Lewa ręka była wyciągnięta wzdłuż tułowia, a prawa, zgięta w łokciu, spoczywała na piersi. Jama i szkielet były zorientowane dokładnie po osi północ-południe, uszkodzona czaszka leżała na południe. Niewątpliwym wyposażeniem pochówka był znaleziony w strobie jamy ceramiczny paciorek rurkowaty z dookołnym zgrubieniem pośrodku i być może mały paciorek rurkowaty ze skamieliny wapiennej.

Grabina, st. 4
gm. Ostrowite, woj. konińskie

Muzeum Okręgowe w Koninie

Badania prowadził mgr Krzysztof Gorczyca. Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Koninie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych, ślad osadnictwa ze schyłkowego neolitu.

Stanowisko położone jest na południowy wschód od wsi, na północ od drogi polnej do Milejowa. Obejmuje zachodnią krawędź piaszczystego wyniesienia, opadającego na zachód ku podmokłym (obecnie zmeliorowanym) łąkom. Osada wchodzi w skład zamkniętej enklawy złożonej z dziewięciu stanowisk kultury pucharów lejkowatych skupionych dość blisko siebie. Jak wynika z badań AZP, w promieniu około 4 km nie ma innych stanowisk związanych z tą kulturą.

Badania miały charakter ratowniczy ze względu na istniejące wybijzyska piasku oraz głęboką orkę. Założono 3 wykopy o łącznej powierzchni 150 m².

Stwierdzono, że orka zniszczyła całkowicie warstwę kulturową. Materiał pozyskano jedynie z warstwy ornej i obiektów. Zarejestrowano 12 obiektów, w większości o charakterze płytkich jam i dołków posłupowych. Uzyskane wyniki pozwalają przypuszczać, że uchwycono pozostałości trzech budowli szalaszowych, z których jedna (ob. VII) miała prawdopodobnie „ramę” kamienną oraz była wylepiana gliną.

Ogółem zarejestrowano 1410 fragm. ceramiki, 279 krzemieni (w tym 13 czekoladowych), 3 żarna (po jednym przy każdej budowli), 2 płytki szlifierskie i rozcieracz.

Osadę można wstępnie datować na fazę III (wiórecką) grupy wschodniej kultury pucharów lejkowatych.

W warstwie I wystąpiła niewielka ilość ceramiki schyłkoneolitycznej o tradycjach kultury ceramiki sznurowej.

Gródek nad Bugiem, st. 1C
gm. Hrubieszów, woj. zamojskie

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii w Lublinie
Muzeum Okręgowe w Sandomierzu

Badania prowadzili A. Kokowski i J. J. Ścibiorowie. Grób kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej. Neolit.

* Literatura: *Sprawozdania...*, s. 5-9.